Ч. 65. Чернівці, четвер дня 20. марта (1. цьвітня) 1897 року. Ричник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин.
Виходить щодня кромі днів по неділях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

Рада державна.

Відкрите палати послів і палати панів. Дня 27-го марта, відкрито палату посольску ради державної о годинї $11^1/_2$ перед полуднем. Явили ся майже всї посли. На лавах мінїстериальних засїв кабінет ґр. Баденього в повнім числї. Обі ґалериї заповнили ся цїкавими. Палата посольска має дуже змінений вид. Рускі посли заняли свої давні місця побіч Поляків і Чехів. Ті три клюби становлять правицю. В центрі сидять консерватисти, шляхта феодальна, клерикали, християньскі людовцї, посли словіньско-хорватскі враз з Румунами, побіч котрих визначено місце і сов. Винницкому. Лївицю заняли поступовцї нїмецкі (давнїйші лїберали), національні нїмецкі, социяльні демократи і антисеміти. За їх кріслами умістили ся стоячи Стояловцї, хоч місця для них назначено побіч Русинів на правици.

Ґр. Баденї відкрив перше засїдане короткою річею і завізвав посла Просковеца яко найстаршого віком на провізоричного президента палати. Просковец подякував за честь яка єму довелась по причинї віку (він числить, 79 лїт) і в річи своїй висказав надїю, що палата посольска спорами полїтичними і національними не дасть ся відтягнути від позитивної роботи в користь економічного двигненя всїх країв. Лише в єдности лежить сила. (Найстарший посол є тепер властиво Цуркан, але він чогось не вважав себе гідним відкривати раду державну і не приїхав).

Потім подав президент до відомости, що прокуратория державна задержала в слїдстві пос. Шаєра за обиду маєстату. Секретарі провізоричні відчитали у всїх язиках формулку обітів посольских а кликані поіменно посли складали свої приреченя: ich gelobe, обітую, przyrzekam, slibuji, обечам і т. д. По зложеню приречень подав президент до відомости, що в понедїлок в полудне відбуде ся в Бурґу торжественне відкрите ради державної, причім цїсар відчитає тронову річ. (Глядїть число 63 *Буковини*).

По 12-ій годинї відкрито і палату панів ради державної. Тут представив ґр. Баденї іменованого цїсарем президента, кн. Альфреда Віндішґреца. Сей повитав зібраних річию, в котрій передовсїм зложив цїсареви подяку за своє іменоване, заявив, що хоче вступати в добрі слїди своїх попередників; надїє ся, що палата панів займе в законодавстві австрийскім становище поважне, для добра Австриї, всїх країв коронних і всїх народів, стремлячи до поступу в духовім і економічнім напрямі і завізвав палату до оклику в честь цїсаря. По тій річи відобрано від присутних приреченя не лише в нїмецкій але (перший раз) і в ческій і польскій мові.

Віцепрезидентами палати панів іменував цїсар кн. Кароля Ауерсперґа і ґр. Гойоса-Шпрінценштайн.

Клюб руский ради державної. В суботу, 27. марта по відкритю палати посольскої, зібрали ся на зазив посла Барвіньского на спільну нараду слїдуючі посли рускі ради державної: Вахнянин, др. Гробельский, Каратницкий, Охримович і пос. буковиньский сов. Винницкий, Пос. Мандичевский не приїхав ще до Відня. Прочі посли: о. Танячкевич, др. Окуневский і др. Яросевич відказали ся від участи в нарадах. Зібрані посли зложили окремий клюб і уконституовали ся в сей спосіб, що вибрали головою пос. Мандичевского, заступником голови пос. Барвіньского, секретарем пос. Вахнянина а касиєром клюбу пос. Каратницкого. Пос. Винницкий заявив, що він кождого разу возьме участь в спільних нарадах клюбу руского але для береженя автономії краєвої Буковини поки-що не може належати до клюбу послів руских з Галичини.

Ухвалено вибрати пос. Барвіньского до комісиї буджетової і адресової, пос. Вахнянина до комісиї належитостий скарбових, рільничої і податкової; пос. Гробельского до комісиї петицийної і економічної; пос. Каратницкого до комісиї промислової, правничої і промислу спіритусового, пос. Мандичевского до комісиї санїтарної і адмінїстрацийної, а пос. Охримовича до комісиї зелїзничої і ветеринарних справ.

Ухвалено внести на слїдуючім засїданю палати посольскої інтерпеляцию до правительства в справі увязненя сьвящеників руских і селян в часї послїдних виборів до ради державної через власти адмінїстрацийні. (Вже внесено).

До комісиї парляментарної вибрано послів Мандичевского, Барвіньского і Вахнянина.

Рускі справи перед Віденцями.

В пятницю вечером, 26. марта, устроїв Русин др. Лаврівский в порозуміню з социяльними демократами віденьскими, на чолї котрих стоїть др. Адлер, сходини в сали Вімберґера на передмістю Fünfhaus. На сї сходини був вільний вступ для кождого, то-ж цїкавих на се Віденців зібрало ся около 3000. Сходини відкрив сам др. Лаврівский річию, в котрій заявив, що предметом нарад буде справоздане референта о надужитях, які лучили ся в Галичинї при теперішних виборах до ради держави. Русини галицкі — сказав бесїдник — рушили ся тепер більше, як коли небудь давнїйшими лїтами, але сей рух спинено способами насильними, а навіть війском. Длятого хотять Русини подати те все до відомости ширших кругів, в надїї, що від того наступить полегша.

Референтом справи виборчої був др. Могильницкий. Він розказав зібраним більше-меньше таку історию виборів. Ґр. Баденї запоручив в старій радї, що вибори до нової ради державної будуть переводити ся законно. Але Русини знали на перед, що корректне переведене виборів значить одно, що подавлене руху Руси-

---

28

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Підїть, підїть! — просив Славко. — Я маю таке підозрінє і вважаю своїм обовязком, сказати вам се.

Жандарм вернув до війта, і зацїкавлений і притім заклопотаний, бо не знав, що робити, коли би справдї здогад Левицкого показав ся правдивим. Застав війта коло стодоли в кожусї. Оправдав ся, що забув ще випитати ся деякі подробицї про вартівників, отже вернув спитати ся. Був притім такий спокійний, як би ніякого підозріня не мав; але скоро вивідав ся від війта, що потрібно, і вийшов на дорогу, лице єго гнеть виявило і здивованє і радість і заклопотанє. На рукаві війтового кожуха побачив справдї вирване місце, до котрого найдений кусень шкіри зовсїм надавав ся...

Що дїяти? — —

Війт Костишин, знана права рука старости і маршалка при всяких виборах, чоловік, на котрого у всяких полїтичних справах можна було старостї напевно спустити ся — він злодій!...

Се так дивувало жандарма, що він спершу немов лякав ся увязнити війта. Але годї було довго надумувати ся. Він завернув ще раз до хати війта, вже з дороги.

Війт здивував ся, чого жандарм ще раз приходить. Але той тепер не випитував ся єго привітно, тілько схопив кожух з лавки, що єго війт перед хвилею скинув з себе, станув з ним в дверех, приміряв вирваний кусень кожуха до дїри на рукаві і, заким стревожений війт і єго жінка опамятали ся, сказав твердо:

— Я вас арештую! Ви украли гроші! Кажіть зараз, де они?

— Я украв?! — відповів Костишин тремтячим голосом. — Звідки на мене така напасть?

— Але то ваш кожух?

— То кожух не мій, а наймита!

— І ви ще крутите? Жінко, прикличте менї зараз наймита. Ну, чого стоїте?! — крикнув жандарм. — Наймита менї прикличте!

Прикликаний наймит мимо знаків Костишина потвердив, що то кожух війта. — Куди менї до такого дорогого кожуха! — казав невинно і здивований невміру.

Жандарм казав наймитови прикликати присяжних, а сам взяв війта на випит. Костишин не признавав ся до нїчого, війтиха гірко плакала, але жандарм проте велїв замкнути війта до громадского арешту. Відтак перетрусив цїле війтове господарство, але гроший не найшов. На тій роботї минуло єму цїле пополудне і він, добре утомлений, впросив ся на ніч до учителя Горошиньского, бо хотїв ще на другий день вести далї слїдство.

Чутка про арештованє війта розійшла ся блискавицею по селї і люди до пізного вечера вистоювали на улицях та оповідали собі сю чудну новину. Одні вірили, другі не вірили, але всї то більше то менше радували ся, що така пригода трафила ся першому богачеви в селї. Однак они немов не розуміли вартости украдених гроший, зложених ними самими. Один Головатий, посердившись з годину, не втерпів, аби не піти до громадского арешту та подивити ся ще у закратоване віконце. Хоч вечером не міг там нїчого побачити і навіть не чув нїчого, але вже було єму на серцю лекше.

нів. Русини зорґанізовали ся. Правительство поділило громади на „зорґанізовані і незорґанізовані“. В двох тих родах громад поступало правительство инакше, але всюди хитро і підступно, щоби люди не знали, коли відбудуть ся правибори. Др. Могильницкий розказав відтак, що в Турці розгнано виборців і взнено, що в Комарні люди ждали три дні на правибори і тим так огірчили ся, що відтак побили комісарів виборчих і що в Черніеві прийшло з нагоди правиборів аж до проливу крови; що такі бурливі пригоди лучили ся і в Сколім, в Олієві і Викторові. Шляхта польска і праса змусили правительство до репресалій супроти Русинів. В Дрогобичи, в повіті на скрізь радикальнім, упало на кандидата руского комітету лише 27 голосів, а тимчасом 42 виборців зголосило ся з присягою, що они свої голоси віддали на руского кандидата. (Нині вже знане, що 66 таких зголосило ся. — *Ред.*) Таке саме стало ся при виборах в Бережанах. Шість руских сьвященників увязнено з нагоди виборів, крім того множество селян. Ось як законно переводили ся вибори в Галичині!

По Могильницкім забрав слово социяліст польский, Дашиньский, повитаний грімкими оплесками. Він сказав: Отсе чули ви, панове, обжаловане з уст Русина. П. Могильницкий заявив, що „вірні Тирольці веходу“, нарід руский на скрізь льояльний і династичний, дізнав при виборах так великої кривди. Се хиба Русинів, що они стояли завсігди на таким становиску. Надужитя діяли ся не лише в Галичині. Всюди поборювано наших сторонників: социяльних демократів. В Кракові в часї виборів одержав кождий драґон по 50 острих набоїв. Що не прийшло до пролитя крови, се маємо завдячувати лише нашій сильній орґанізациї і дисциплїні. Ми поставимо президента мінїстрів в стан обжалованя. До того потрібно 40 голосів. Ми побачимо, чи 10% членів парляменту буде справедливих та чи парлямент супротивит ся гнобленю люду? Як лише Русини більше возьмуть ся до роботи над своїм людом, то гноблене счезне.

Социяліст ческий, Бернер, заявив, що се не нарід польский давить Русинів а бутна кліка шляхотска. Та кліка давить і люд польский, іменно Стояловців і социялістів польских. В Галичині панує шляхта і богаті жиди. Маємо проте надію, що наше обжаловане президента мінїстрів підпишуть і антисеміти. Рускі селяни не суть ще социялістами, але Бадені своїм панованем зажене їх скоро в сей табор.

Др. Адлер обіцяв відтак Русинам, що социялісти вставлять ся за їх кривду. Ми знаємо, що Баденьо́го і его сторонників не побідили в Галичині, але ми побідимо їх тутки у Відни. Ми і Русини маємо в нім спільного ворога. Селяни рускі не будуть вже служити своїм гнобителям. Они вже прозріли.

Вкінци вніс др. Данилович таку резолюцию: Народні збори висказують по причині виборів галицких і гнобленя руского народу свое обуренє і завзивають парлямент, щоби він з всею рішучостию обстав за нарушеними в Галичині правами конституцийними. Резолюцию сю принято, а на розході заспівано пісню робітників.

Справозданя з сего віча помістили всї віденьскі ґазети, через що про галицкі вибори дізнали ся дуже широкі круги. З польских ґазет анї одна не здала справи з сего віча.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 31-го марта 1897.

На вчерашнім засїданю палати послів заявили три рускі посли, Окуневский, Яросевич і Танячкевич, що мимо нелеґально і противзаконно переведених виборів будуть брати участь в нарадах парляменту, але заразом будуть поборювати всїми силами теперішне правительство.

Загальні збори товариства „Руска Бесїда“ в Чернівцях, відбудуть ся дня 11. лат. цьвітня с. р. о год. 2. пополудни в сали „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2.), на котрі всїх Вп. Членів товариства запрашає ся. — Заразом скликує ся загальні збори тов. „Руска Бесїда“ по раз другий на 11. лат. цьвітня с. р. о год. 4 пополудни, наколи-б за першим разом задля недостачі статутом приписаного числа присутних членів збори не могли відбути ся. — За Головний Видїл товариства: *Є. Пігуляк, Н. Желехівский.*

Комната лїкарска для Буковини в Чернівцях скликує на суботу дня 10. цьвітня 1897 р. о год. 6 вечером в своїм власнім льокалю засїданє комнати зі слїдуючим порядком дневним: 1) Становиско буковиньскої комнати лїкарскої супротив кас для хорих майстрів. Референтами проф. др. Кляйнвехтер і др. Міткевич. 2) Наради над питанем винагороджень. Реф. др. Залозецкий. 3) Можливі внесеня.

Зі шкільництва. Представителем всїх трех католицких обрядів в окружній радї шкільній в Сторожинци назначений о. Теод. Матейків із Глибокої.

Про новоіменованих ґенеральних вікарих для гр. католиків в Америцї пише „Свобода“ ось як: За те, що так довго Русини не мали своєї церковної зверхности в Америцї, заіменував папа не одного, але аж трох ґенеральних вікарих. — Впр. о. В. Балог іменований ґенеральним вікарим на цїлу Америку. Впр. о. Ів. Заклиньский на дієцезию скрентонску, а впр. о. Ириней Матяцков на дієцезию пітсбурску. Тоті високі достойники будуть як найчастійше їздити несподївано по своїх дієцезиях, а навіть і по других і всюди будуть вишукувати дїтий ще не крещених, Служб Божих не відправляних, тай взагалї будуть порядки заводити по парохіях. Аж тепер буде порядок і лад по гр. кат. парохіях в Америцї. — Всїм другим підчиненим сьвященикам припоручає ся заспівати їм в 2. недїлю поста „многая лїта!“ От і дочекалисьмо ся!

З міского театру. Вчерашний гостинний виступ Райхенберґа, надворного співака віденьскої опери в комічній опері „Веселї молодички з Віндзору“ дав нагоду почути черновецкій публиці такий величний басовий голос, який не кождому і не часто трафить ся чути в житю. Як ревучий тон великого дзвона з дзвіниці так розлягав ся голос знаменитого співака в середних і низьких позиціях, а в горі набирав шляхотної металевої барви барітону. При тім увидатнює Райхенберґ кожде слово в сьпіві знаменитою декламациєю і відтворює всякі відтіни чувств, аж до найніжнійших, своїм мягким і природним голосом. Природність в інтонациї лучить ся у него з природностию в грі, в котрій нема нїчо штучного, нїчо вимушеного, нїчо вирахуваного на ефект або сензацию. Мимоволї ми згадали на небіжчика нашого Стечиньского, подивляючи віденьского гостя, що в грі і рухах і в цїлій своїй поставі подібний, як сиямский брат, до нашого незабутного „Стеця.“ Нинї виступ гостинний Райхенберґа в „Жидівці.“ Завтра в четвер „Льоенґрін,“ в пятницю виступ Райхенберґа у „Фавсті.“ в суботу пращальний виступ Райхенберґа в „Ґуґенотах.“

Нову процедуру цивільну в присутности заступника президента львівского висшого краевого суду Дилевского і президента буковиньского краевого суду Веселього питали проф. унїв. Скедль і радник Ціргофер тих судиїв з провінциї, що відбули власне одномісячний курс нової процедури. П. Дилевский виразив ся дуже похвально про успіхи короткого курсу науки; він набрав переконаня, що буковиньскі судиї цїлком обізнали ся з новим порядком процесовим.

Застрілив ся вчера о год. 10. вечером гузар 14. полку 3. ескадрони Павло Міллер з незнаних доселї причин.

Лапка на тхорі.

Написав

7) *Стефан Пятка.*

(Дальше).

IV.

Заробив Василь Козодій кромі двох риньских ще і лапку на тхорі за тото, що напитав купця Лейбу Пелазї Шевчисї на ґрунт і на хату. Хотїв ще побігти до „попового панича“ на розмову, та нагадав собі, що він тепер на гостині в дворі, то ледви чи з ним міг би бачити ся. — Писар і на очи не показував ся нїкому.

А в дворі вечером по ловах було весело. Всї мисливцї сидїли за суто обставленим столом, гостили ся, пили і розмовляли. Очивидна річ, о пригоді в селї було також богато бесїди. Всї знали, що війт увязнений.

— І хто би був по нїм сподївав ся! — дивував ся маршалок, сїдаючи з старостою, з Заборовским і Більским в сальонї за столиком коло чорної кави, коли инші гості так само позбирали ся в малі гурти та забавляли ся, хто картами, а хто розмовою з панною Манею (она мала нинї богато поклонників) або з ким иньшим.

— Ано, — казав староста про війта — коли він злодїй, то нехай іде до криміналу! Тепер він нам не потрібний...

— Оповідав менї директор мого сина, пан Левіцкий, — замітив Заборовский — що Костишин два рази податки вибирав від людий.

— Не може бути! — дивував ся староста. — І є на то сьвідки?

— Є, Левіцкий вичислив менї кількох.

— А то бестия! Ану, будьте ласкаві, де той Левіцкий? Варто би его розпитати. Ну-ну, чи бачив хто таке? Такий лайдак!

Заборовский прикликав Левіцкого, котрий розмовляв з люстратором, — і Левіцкий засїв з панами до розмови.

Оповів їм все, що знав про заряд Залїся, згадав між иньшим про санітарні зарядженя Костишина, з чого всї пани мали велику потїху (пан Більский казав, що то було аж „знаменито“), і вкінци позволив собі на замітку, що уряди повітові не мають понятя о тім, що дїє ся по селях. Замітка була колюча, і пан староста з маршалком повітовим почули ся ображеними. Завважав то Славко в однїй хвилї по їх мінах, і аби оправдати свої слова, додав:

— Я не перечу, що у наших властий добра воля є, але раз: трудно їм все знати, коли сидять в місті, а друге: они дуже часто помиляють ся в доборі людий по громадах, котрим дають також власть у руки.

Панове урядники могли тепер сперечати ся із Славком; він їх виправдав, не дуже — не дуже, але все таки виправдав. Маршалок повітовий перший відізвав ся:

— Позвольте, пане Левіцкий, спитати вас: чи вся теперішна молодїж оттак собі нас старих має за нездарів, що нїчого доглянути не вміємо або не хочемо.

— Го-го! теперішна молодїж! — закинув староста.

Славко зрозумів глум у словах маршалка і відповів:

— Нї, пане маршалку, є між молодїжию всїлякі, так само, як і між старими.

— Як і між старими! — вирвав ся Заборовский. — Де хто перше чував за социялїстів, за радикалїв! А нинї: Бога нема, власности нема, всьо спільне, всї пани, а робити нема кому!...

— Правда! — потвердили староста і маршалок.

ту, принїс до дому, поставив серед хати, наставив еї, насипав вотруб і кличе кріликів з під постелї.

Глядить старий Іван Козодій із-за комина, глядять брат, братова, уже троха на него мирнїйші, уже не хмарять ся, як колись ту, втїшило хатних, що принїс Василь якийсь талан до хати.

— Що тото ти принїс? — питає брат Гринь.

— Зараз побачиш сам — мовить Василь — тілько добре диви ся.

Дивить ся Гринь добре, очий з лапки не зводить, крілики два влїзли до лапки, тарах! оба зловили ся.

Випустив Василь крілики і мовить дальше:

— Тепер знаєш уже?

— Знаю — каже Гринь.

— Нї, ти всего еще не знаєш... Слухай!... Ти маєш стодолу, я маю лапку, наставимо в перилї, тхір напевно зїмає ся. Будуть за шкіру грошї, подїлимо ся оба і татови купимо кілька скрутлїв тютюну.

— Не зле радить — подумали хатнї — за тхорову шкіру буде кільканайцять шусток а може й більше, зявила ся благодать в хатї.

Козодої не мали з давен-давна охоти до управи своеї сьватої землицї; они маловажили свою кількадесятьморґову солтисівщину, спродавали кусник по куснику і все глядали якогось талану: лапка в тїй хвили сподобала ся всїм тром дуже, мовби тілько для них була прилагоджена. Цїлий день стругали якісь патички, зносили і лупили жаби, миши, ріжне гаде на приману, ловили кріликів і радили над тим, де понесуть шкіру з тхора: чи таки в селї до Лейби, чи може аж на Вихилївку до Срулейби, чи може прямо до міста в торговий день, щоби не ошукати ся і добре спродати.

— Нї, не так зробите, дїти — радив старий Іван Козодій із-за комина — як уже до того прийде, то я вам покажу, як шкіра з тхора стягає ся; то треба варівно коло того ходити, щоби шкіри не подїравити; я тото добре розумію. А потому закличете того стругльоватого жида, що щетину скуповує, з ним можете добре наторгувати ся, а навіть хоть его обцабаните, то він дурний прийме тото за жарти, не прогнївить ся; ви довідаєте ся, що буде давати, а потому понесете на торг.

Сини признали батькови „рацию“ і наставили вечером лапку в стодолї. Переминула одна, друга ніч, тхір не зловив ся. Цїлий тиждень ждали Козодої і не діждали ся благодати, тхір не зловив ся. Сторожили на переміну, що третю ніч пхали старого спати на стухле подене і в додатку один за другим ходив „надзирци“, щоби злучайно котрий тайком не привластив собі шкіри з тхора; сторожили ся посполу, сон їх не брав ся, ще нїколи такої приємної натуги не зазнали, як при тїй лапцї. Торопила їх безсонність, неспокій душевний всїх трох торопив, але все бачили і були сьвято переконані, що працюють і то тяжко працюють.

Три недїлї тревала тота „патролївка“, аж навпослїд стали Козодої упадати на дусї, поміркували що то не для них таке дїло, піднимати таку гризоту для дурної тхорової шкіри, котра ще велике питанє, чи здасть ся Лейбі на сабашівку, або якому другому жидови.

Перший старий Іван Козодій, заявив свою неохоту на дїлї: коли одного вечера припала на него черга вилїзти із-за комина до стодоли спати, каже свому старшому жонатому синови Гриневи:

— Я нинї не пійшов би тобі до стодоли, щобись менї сотку положив на долоню, не то тхора дурного.

— Та чому не підете? — спитав Гринь Козодій батька байдужно.

— Я вже знаю чому... То моя голова о тім знати.

— Та чому, повіджте, нехай і я знаю — спитав Гринь батька тепер уже цїкавійше.

— Тому видиш, Гриню, тому, бо менї — не хоче ся. Іди сам, колись так зворохобив ся, менї вже тхір не в голові, я вось на печ лїзу...

— Коли вам не в голові, то й менї також нї... Не йдете ви, не йду й я — каже первородний Козодій і запхав ся як звичайно разом з ходаками по саму шию в печ, пригасив скипки на припічку і приговорював дальше батькови:

— Ви заєдно тілько на тїй „серединї“... там в тім куґї від комори, таку яму вилежали, далї не вилїзете з неї.

— То я еї „набивав“ своїми руками — повіда старий — чому не маю собі позволити?...

— А чому ви не дивите ся на свого свата, его ще нїхто не бачив на печи; отїпає собою як тота колїя зелїзна по шинах.

— Не знати, що ему з того, що отїпає собою. От умре і все лишить.

— То він не мав нїчого, а тепер тілько роздав донькам і ще лишить і ще скажуть: то Онофра Безвусого, а ви що?... З цїлого лану вже тілько язик від границї до границї, дальше і на плечох годї буде принести мізерию з поля, коли Лейба не схоче пустити.

— Чому не пустить, не бій ся, пустить... Маєш ще пів хати, стодолу і осїдок весь твій а ще й який осїдок...

— Ідїть геть з вашим осїдком, нехай нїхто не слухає, бо вас висьміє.

— Абож осїдкови яка догана?...

— Яка догана?... То ви тото називаєте осїдком, де на лїк не видно анї одного колика на заходї? То в вас такий осїдок? Хиба тому осїдок, що з цїлого села безроги лїзуть до хати і до стодоли, годї їх обігнати ся.

— За тото твій тесть має хосен: прецїнь він гиндлює безрогами, а ти его зять, нехай возьме тебе до спілки, коли мене вагував ся взяти...

Так розмовляли отець з сином по потемки, аж навпослід почав сон їх перемагати. Від довшого часу, як тілько полягали, завсїгди мусїли они щось таке балакати, що спроваджувало на обох скорий сон, а опісля солодко храпіли. З ними достоменно дїяло ся так, як з тими, що то мусять бодай якої кусень старої часописи, бодай який листок з подертого Букварa до рук взяти, щоби заснути.

— Спіть уже, спіть — закінчив Гринь до батька на добраніч — а дїжи з борщомваруйте... Щоби таке не було, як колись ту... Була би ся дитина утопила...

— А ти зонв визуй ся — закіньчив батько до сина, также на добраніч. — З ходаками і оперезаний лїзти в печ, то не по християньски. В мене того за молодих лїт нїколи не бувало. Так Бог не приказує...

Тепер ще розпочав ся монольоґ, аби Козодої з собою розмовляли:

— Нинї як раз тепла — говорив отець до себе. — Мій сват Безвусий, той великодний паламар, каже менї „що я як би так був царем, то би вкрав пятку і втїк... Дурень старий „гиндлїр“ з своєю пяткою. Такою „серединою“ не жаль і душі губити... В мене „середина“ на печи царство... Повідають, що всї Івани дурні... А я повідаю що всї Онофри дурні... Мій сват Онофер має уже чотири хати, чотири печі а на жадній не полежить... Як молодим був, бігав гірше жида по селах за повісмами, а тепер знов безрогами, лїсами гиндлювати то в него житє... І ґрунта скуповує, ще й моєї „середини“ захотїв, га га га... Я знаю чого він хоче... Дурний ти, Онофре Безвусий, не змудруєш Івана Козодоя... Царом зістати, пятку украсти і втїкати, того я не зроблю, бігме, що не зроблю... Царом зістати і таку теплу „середину“ украсти і з нею утечи, то вже й Господь... нї і люди не подивували би ся.

— Як ту можна спати без оперізки? — муркотїв рівночасно до себе Гринь в печи. — Кажуть, розперізуй ся, а ту в ногах цїла купа скипок... Ніг порядно не протягнеш... А тота груба така, зараз пізнати, що еї тато лупали... десь аж під чоловіка запхала ся... Тфу! як би так ганьба тїло заскалила... На, маєш... лежи ту на припічку, будеш перша горіти за тото, що запхала ся аж під мене.

Так стало обом Козодоям завязувати ся на сон, забули цїлком на лапку в стодолї, як ненадїйно заскрипіли сїннї, завищали і хатнї двері, до хати вступив з великим стуком третий Козодій Василь і каже:

— Спите?... Сьвітїть борзо, тхір зїмав ся.

(Дальше буде).

— За границею ті гасла, лише не так страшно стилїзовані, дуже часто можна чути — замітив Більский. — Возьмім приклад: такими побожними, як церков жадає, ми певно не є.

— Ну-ну; трудно-ж, аби ми були такі, як селяни — сказав маршалок — але ті гасла не для нас.

— У нас і не приймуть ся в масї, коли 70% маємо анальфабетів! — додав ще Більский. — Вже то коли молодїж за то на старих нарікає, то має рацию. В Швайцариї я не стрічав неписьменного; кождий умів читати і писати.

— Від Галичини ще тілько маленькі краї Буковина, Дальмация і Чорногора мають більше анальфабетів — відізвав ся Славко.

— Добре вам казати: анальфабети — анальфабети, — говорив староста — та звідки гроший взяти на школи, звідки взяти учителїв! Адже поступ є!

— Безпечно, поступ є! — відповів Славко. — Але мимо того поступу скрізь біда страшенна, особливо між нашим руским людом. І як відомо панам, є люди, котрі приписують се лихій господарцї польскої інтелїґенциї, котра має власть у краю.

— І ви, розуміє ся, тому вірите? — замітив глумливо маршалок.

— Особливо, що руский нарід передовсїм скривджений! — докинув староста.

Славко сердив ся щораз більше.

— Чи я вірю чи не вірю тим людям, — казав він — то менше з тим. Я-ж такий молодий і незначний чоловік, що всего докладно не можу знати і рішати такі справи також нї. Але я проте таки можу вже мати свою думку.

— Розуміє ся! сказав Заборовский.

— Отже яка ваша думка? — питав ся цїкавий староста.

— Богато говорити...

— Ну, але прецї як ви думаєте?

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 31-го марця 1897 року.

Відень. В радї державній внесли Молодочехи і консервативна ческа шляхта застереженя що до державного права. Ческі социял-демократи заявили, що они протестують против викопуваня заплїснїлих привилейних документів і жадають новітних институций для всїх народів Австриї на підставі рівноуправненя а притім вискизали переконанє, що тогди будуть могли дійти до порозуміня зі своїми нїмецкими братами. Відтак приняла палата 320 голосами против 28, щоби сейчас поставити на порядок дневний нагле внесенє социял-демократів що до випущеня на волю посла Шаєра (прихильника Стояловского, котрото арештували підчас виборів). Мінїстер справедливости заявив, що тільки палата управнена знести правосильне арештованє — суд підчинить ся ухвалї ради державної. (оплески.) Опісля принято одноголосно увільненє Шаєра.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зорї" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

☛ Купити можна в „Просьвітї" у Львові, ринок ч. 10. ☚

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелїзньчій (Banhofstrasse) ч. 26.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета

„БУКОВИНА".

Від 1. сїчня 1896. року появляє ся она що дня кромі недїль і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в инших землях руских. Дбає о добірні і цїкаві фейлетони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що **„Буковина"** цїкава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адмінїстрациї *„Буковини"*: Чернівцї улиця Петровича число 2.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї

☛ „Руской Ради." ☚

Просимо о замовленя.

„РУСКА БЕСЇДА"

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА"

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за рочник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,"

сумна історня, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки"

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок."

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА"

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Біблїотеки," а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини."

„Днїстер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти" Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови"** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра" приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер"** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає як найкориснїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер", стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер" не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ"

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

☛ в Народнім Домі ☚

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди								Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані			поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.